

El 26 de maig a Elna, Diada de la Memòria

written by Daniela Grau | 24 de maig de 2024

Ara per ara Elna és l'única ciutat a la Catalunya del Nord on s'acompleix any rere any el deure de memòria històrica en honor a les víctimes catalanes de l'imperialisme francès i a l'heroïcitat de llur resistència.

Des del 2009 commemorem, amb l'activa col·laboració de l'Institut de Projecció Exterior de la Cultura Catalana (IPECC) i de la indefectible entitat Indrets del Record, la massacre perpetrada el 25 de maig del 1285 pel rei de França Felip l'Ardit amb l'acord del papa Martí IV també francès, arran de la croada contra Catalunya per destronar a Barcelona el comte-rei Pere el Gran i imposar-hi el propi fill.

L'any passat les dues entitats a més a més van dedicar explícitament la Diada en suport als batlles d'Elna, dels Banys d'Arles, de Portvendres, Sant Andreu de Sureda i Tarerac per la seva defensa del català.

El 1285 a Elna, al cap de tres dies de setge i davant el refús de la població de rendir-se, els invasors francesos perpetraren una horrible carnisseria, detalladament descrita i comparada pel cronista Bernat Desclot amb la del rei Herodes, confirmada pel cronista Ramon Muntaner i per un francès, Guillaume de Nangis, que reporta l'extermini i explica com el legat papal va incentivar-ne la crueltat. Matances indiscriminades, profanacions i violacions dins les esglésies, enderrocament de les cases, i per acabar les tropes calaren foc a les esglésies, amb gent dins refugiada a sagrat, i a la vila abans d'anar-se'n «amb gran goig i gran alegria» (Bernat Desclot).

Els muntants de marbre que emmarquen la porta principal de la catedral testimonien encara ara, en estar esclatats, la

salvatge crema de la catedral i de la ciutat.

Amb la commemoració del 25 de maig del 1285 evidenciem que tenim una història mil·lenària pròpia anterior a l'ocupació i colonització francesa, ocultada a l'ensenyament, desconeguda per la major part de la població perquè és amagada o tergiversada. Amb el lema martellejat en tots els caps «El Rosselló es va lliurar a França» («Le Roussillon s'est donné à la France») els francesos van aconseguir esborrar el record de la resistència a la colonització.

“Fem constar que tenim herois propis, honorem llur memòria i retem homenatge a la població d'Elna que va patir tants setges i destruccions per haver estat fidel a Catalunya al llarg dels segles. Enguany més particularment honorem la memòria d'en Bernat d'Oms fet presoner i escapat al castell de Perpinyà el 1474 quan el rei francès Lluís XI s'apoderà d'Elna.

Vuit segles després del 1285, perdura la voluntat de negar i de suplantar la nostra catalanitat fins i tot amb les denominacions del nostre territori, incorporat per força el 2016 dins la regió Occitanie: els nostres museus, els nostres pobles, el nostre patrimoni han passat a ser «occitans» i ara maldem per tal que el departament, el conjunt de les nostres comarques, anomenat des del 1790 «Pyrénées Orientales» es digui Catalunya del Nord o, si més no, País Català.

Encara i sempre ens volen robar la memòria.

Al dia de la Memòria a Elna, desenelem la història amagada dels nostres monuments, denunciem l'ocultació del nostre passat, l'afany continu d'erradicació de la nostra llengua, les persecucions físiques i psíquiques durant segles per fer-nos tornar francesos i ben entès retem homenatge als qui van resistir, als herois matats per llur fidelitat a Catalunya, i més generalment honorem a l'encop la memòria de les víctimes dels imperialismes, de la barbàrie, tant el segle XIII com el segle XX i actualment.

Us convidem a l'acte i a la rememrança.

PROGRAMA

11h00 – Missa en català a la Catedral d'Elna oficiada per mossèn Oriol amb la participació de la Coral Santa Eulàlia (aquesta missa és l'única que s'hi fa en català en tot l'any).

12h00 – Parlament de Daniela Grau Humbert per la Comissió organitzadora i Josep Puig i Torres secretari de l'IPECC.

Ofrena floral per l'IPECC als Jardins de la Catedral davant la placa commemorativa dels fets del 25 de maig del 1285.

13h15 – Dinar de germanor al restaurant entre catalans del Nord i del Sud de l'Albera (inscripcions al telèfon: 06 74 36 99 61).

15h30 – Visita guiada al claustre, al museu Terrus (tres exposicions: pintures d'en Terrus, sarcòfags paleocristians, àlbums d'Elisabeth Eidenbenz) i a la Maternitat Suïssa d'Elna.